

СХВАЛЕНО

(рішення педагогічної ради
від 30.08.2024 р.

протокол № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Білопільської гімназії № 4

_____ Микола ГОНЧАРОВ

30.08.2024 р.

***Освітня програма
Білопільської гімназії № 4 Білопільської міської ради
Сумського району Сумської області
на 2024/2025 н.р.***

м. Білопілля 2024

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

Повна назва закладу – Білопільська гімназія № 4 Білопільської міської ради Сумського району Сумської області

Юридична адреса – вул. Вокзальна, 31, м. Білопілья, Сумський район, Сумська область, 41802, тел. 0 (5443) 9 - 02 – 69, e-mail: school4bil@ukr.net

Ліцензований обсяг прийому – 280 осіб

Мова навчання – українська

Директор – Гончаров Микола Іванович, педагогічний стаж 27 років,
кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії»

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Головною метою Білопільської гімназії № 4 (далі – заклад освіти, гімназія, школа) є забезпечення всебічного розвитку, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству.

Заклад освіти забезпечує набуття школярами освіти за наскрізною освітньою програмою, досягнення ними визначених відповідними стандартами результатів навчання.

Відповідно до частини 1.ст.9 Розділу I Закону України «Про освіту» здобуття початкової, базової середньої освіти здійснюється за такими формами: інституційна (очна у тому числі й денна та з використанням дистанційних технологій), змішана.

Відповідно до частини 1 ст.10 Розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес у гімназії спрямований на виявлення та розвиток здібностей та обдарувань особистості, її індивідуальних можливостей, досягнення результатів навчання, прогресу в розвитку, зокрема формування і застосування відповідних компетентностей, визначених державними стандартами.

До моменту припинення/скасування правового режиму воєнного стану або виключення Білопільської міської територіальної громади з переліку територій можливих бойових дій освітній процес закладу освіти відбувається з використанням технологій дистанційного навчання (відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання»).

Педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять. При цьому не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти, організовується в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі).

За рішенням педагогічної ради для організації дистанційного навчання використовується електронний розклад занять, електронний класний журнал та щоденники. У разі перебування вчителя за кордоном заповнення класного журналу здійснюється ним після повернення з-за кордону. Питання заповнення класного журналу врегульовує директор школи наказом.

Заклад освіти організовує та проводить навчання в синхронному та асинхронному режимах із використанням дистанційних технологій за допомогою: онлайн-занять через Microsoft Office Teams 365, Google Meet, Zoom; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів, зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи з їх подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ (На Урок, Всеосвіта, Всеукраїнська школа онлайн тощо).

Реалізація зазначеного вище здійснюється в ході постійного розвитку закладу, поповнення його матеріально-технічних і навчальних ресурсів, підвищення кваліфікації керівного та педагогічного складу, єднання та духовного зростання учнів, батьків і педагогів як спільноти, яка творить сприятливий для української дитини соціально-культурний простір.

Цілі та задачі освітнього процесу закладу освіти

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність в освітній програмі всіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Призначення закладу освіти

Заклад освіти почав функціонувати як початкова трирічна школа в 1888 році, у 1922 році став семирічною, в 1934 – десятирічною. У 1961 році було побудовано нове приміщення. Останній рік атестації - 2010 (рівень освітньої діяльності – «достатній»). На 1 вересня 2024 року функціонує 9 класів, із них: 4 класи початкової школи, 5 – базової.

Кількість учнів у закладі освіти: 1-4 класи – 51; 5-9 класи – 77.

Гранична наповнюваність класів установлена відповідно до частини 2 ст 12 Розділу II Закону України «Про повну загальну середню освіту» і не перевищує 30 учнів.

Середня наповнюваність класів складає: 1-4 класи – 13 учнів; 5–9 класи – 15 учнів.

Середня наповнюваність по закладу освіти – 14 осіб.

Згідно з заявами батьків та відповідно до висновків про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини в закладі освіти створено інклюзивні 1, 3-5 та 7-9 класи для 8 учнів з особливими освітніми потребами.

Призначення закладу освіти полягає в наданні якісної освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Основним засобом реалізації призначення закладу освіти є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;

надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);

надання учням можливості вибору темпу засвоєння навчального матеріалу.

Освітня програма, яка реалізується в закладі освіти, спрямована на: формування в

учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, який прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та подальшого освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Реалізація освітньої програми школи здійснюється через два рівні освіти: початкова освіта тривалістю чотири роки та базова середня освіта тривалістю п'ять років.

Порядок зарахування, відрахування, переведення учнів до закладу освіти здійснюється згідно з чинним законодавством України. Це визначено в листі МОН від 16.04.2022 р. №1/4202-22 «Щодо зарахування до 1 класу закладів загальної середньої освіти» та в Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти.

Заклад освіти забезпечує набуття школярами освіти за освітніми програмами загальної середньої освіти, досягнення ними визначених відповідними стандартами результатів навчання.

Заклад освіти забезпечує умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами, які можуть самотійно пересуватись. Доступ до приміщення закладу освіти для осіб з особливими освітніми потребами (з обмеженими руховими можливостями) забезпечується лише на I поверх.

Освітній процес у закладі освіти організований так, щоб забезпечити формування в учня передбачених стандартами ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності. Набути їх учні можуть, беручи безпосередню участь в освітньому процесі. У закладі освіти створено умови для розвитку кожного учня, надано можливості для самовираження й самовизначення, забезпечено науково-теоретичну, практичну, допрофесійну та загальнокультурну підготовку. Учитель може самотійно визначати форми і методи навчання, ураховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах із предметів.

Режим роботи закладу освіти

Із метою досягнення високого рівня організації освітнього процесу, створення сприятливих умов для здобувачів освіти та педагогів, затверджено:

- режим навчання – п'ятиденний, із проведенням занять в одну зміну;
- початок занять – о 8.30;
- безперервна навчальна діяльність учнів у початковій та основній школі відповідно до статті 15 розділу XII Закону України «Про освіту», частини 4 статті 10 Розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту» не може перевищувати: у 1 класі – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин, у 5-9-х класах – 45 хвилин, а різниця в часі навчальних годин 1-4-х класів обліковується і компенсується проведенням додаткових, індивідуальних занять, консультацій з учнями, відповідно до розкладу;
- тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових – від 35 до 40 хвилин;
- тривалість перерв складає: 10 хв. – малі перерви, 20 хв. – велика перерва (після 3 уроку).

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура», «Основи здоров'я», «Здоров'я, безпека та добробут», а й інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної складової навчальних планів.

У разі відключення електроенергії чи перебоїв електропостачання, виникнення природних та техногенних катастроф, перебування на тимчасово окупованій території України тощо початок занять та тривалість уроків і перерв може бути змінено рішенням педагогічної ради та введено в дію наказом директора гімназії.

Структура навчального року

На виконання Закону України «Про повну загальну середню освіту» (частини 3 та 4 ст. 10 Розділ III) та інших нормативних документів освітній процес у гімназії організовується в межах навчального року, що розпочинається у День знань - 1 вересня 2024 року, триває не менше 175 навчальних днів і закінчується не пізніше 1 липня (30 червня у разі подовження режиму воєнного стану в Україні) 2025 року.

Тривалість відпочинку для учнів упродовж навчального року (не враховуючи літніх канікул і вихідних днів) не може становити менше 30 календарних днів.

Терміни шкільних канікул визначаються педагогічною радою, вводяться в дію наказом директора та можуть змінюватися у зв'язку з:

- воєнними діями;
- відключенням електроенергії та перебоями електропостачання;
- виникнення природних та техногенних катастроф;
- перебуванням на тимчасово окупованій території України;
- погодними умовами та зниженням температури повітря (у разі закінчення режиму воєнного стану та повернення до очної форми навчання).

Навчальні екскурсії у 1-4 класах, навчальні екскурсії та навчальна практика в 5-8 класах проводиться відповідно до інструктивно-методичного листа МОН України від 06.02.2008 №1/9-61 на підставі рішення педагогічної ради, наказу по закладу освіти протягом 2024/2025 навчального року.

У випускних 4 та 9 класах проводиться державна підсумкова атестація навчальних досягнень учнів відповідно до частини 8 ст.12 Закону України «Про освіту» та Порядку проведення державної підсумкової атестації. Вручення документів про освіту проводиться для випускників 9 класу у червні 2025 року.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Пояснювальна записка

Освітня програма Білопільської гімназії № 4 Білопільської міської ради Сумського району Сумської області (далі – освітня програма) є наскрізною, розробленою для таких рівнів освіти: початкова та базова середня. Відповідно до частини 1 ст.11 Розділу II Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітня програма розроблена на основі відповідних типових освітніх програм, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України.

Реалізація освітньої програми гімназії здійснюється через два рівні освіти: початкова освіта тривалістю чотири роки та базова середня освіта тривалістю п'ять років.

Мета освітньої програми:

- визначення напрямків діяльності та цільових орієнтирів;
- спрямування спільної роботи колективу закладу освіти та громадськості;
- проектування процесу удосконалення та оновлення діяльності закладу освіти.

Реалізація освітньої програми

Освітня програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом освіти для досягнення учнями результатів навчання. Основою для розроблення освітньої програми є Державний стандарт загальної середньої освіти відповідного рівня.

Напрямки реалізації:

1. При реалізації освітньої програми забезпечуються:
 - логічна послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;

–рекомендовані форми організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також рекомендованими формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (урок-«суд», урок-дискусійна група, урок з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо;

– використання в освітньому процесі сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;

– науково-дослідницька діяльність, участь у проектах;

– робота з обдарованими дітьми;

– навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу здійснюється за підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

3. Освітній процес спрямований на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.

4. В освітньому процесі школи запроваджено сучасні технології навчання, зокрема: проектні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні, рейтингового оцінювання, окремі освітні тренди.

5. Реалізація навчання за наскрізними лініями здійснюється через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проектах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

6. Ураховано вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової загальної середньої освіти.

7. Створено умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Принципи реалізації освітньої програми:

– забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;

– забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;

– розвиток інклюзивного освітнього середовища;

– забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування;

– науковий характер освіти;

– цілісність і наступність системи освіти;

– прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;

– відповідальність і підзвітність закладу освіти перед громадою;

– інтеграція з ринком праці;

– нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;

– свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;

– гуманізм;

– демократизм;

– єдність навчання, виховання та розвитку;

– виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;

– формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;

– формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;

- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;
- невтручання політичних партій в освітній процес;
- невтручання релігійних організацій в освітній процес (крім випадків, визначених Законом України «Про освіту»).

Термін реалізації освітньої програми: 2024/2025 н.р.

Нормативно-правове забезпечення освітньої програми:

1. Конституція України (ст.53);
2. Закон України «Про освіту» (ст.23,33);
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту»;
4. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» № 2102-IX від 24.02.2022 р.;
- 5.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти»;
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 «Державний стандарт базової середньої освіти»;
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти»;
9. Постанова Кабінету Міністрів № 957 від 15 вересня 2021 року «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»;
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 р. № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.07.2024 р. № 864 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року»;
12. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
13. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
14. Наказ МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;
15. Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти»;
16. Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»;
17. Наказ МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти»;
18. Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
19. Наказ МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
20. Наказ МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;

21. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах» (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 624 від 06.06.2016, № 635 від 24.04.2017)
22. Наказ МОН України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
23. Наказ МОН України від 8 вересня 2020 року №1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання»;
24. Наказ МОН України від 28.03.2022 №274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»;
25. Наказ МОН від 12.07.2021 № 795 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти»;
26. Наказ МОН від 01.04.2022 №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»;
27. Наказ МОН від 15.05.2023 р. № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освітніх ЗЗСО в умовах воєнного стану»
28. Наказ МОН від 18.08.2023 р. № 1014 «Про затвердження Типової освітньої програми для навчання дітей , які виїхали з України внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації і здобувають освіту одночасно в закладах освіти країни перебування та Україні»;
29. Наказ МОН від 13.06.2024 р. № 836 «Про внесення змін у методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;
30. Наказ МОН України від 09.08.2024 р. № 1120 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;
31. Лист МОН України від 01.02.2018 №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
32. Лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 р. №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;
33. Лист МОН України від 26.06.2021 № 1/9-409 «Щодо організації інклюзивного навчання у закладах освіти»;
34. Лист МОН № №4.5/2303-21 від 06.08.21 року «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі/5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»;
35. Лист МОН України від 20.08.2019 №1/9-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти»;
36. Лист МОН України від 13.05.2024 №1/8358-24 «Про забезпечення дотримання мовного законодавства»;
37. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205.
38. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01, затверджено постановою Головного державного санітарного лікаря України 14.08.2001 №6, погоджено лист Міністерства освіти і науки України 05.06.2001 №1/12-1459;
39. Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 30.12.2020 № 674-ОД Про затвердження Регіонального плану заходів щодо створення в

зкладах освіти належних умов для безпечного та якісного харчування дітей у Сумській області на 2021-2025 роки.

Освітню програму побудовано з урахуванням таких *принципів*:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту та очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності та практичної спрямованості змісту;
- наступності та перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності та достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання.

Структура програми:

I розділ – початкова освіта

II розділ – базова середня освіта

- 1) 5-6, 7 класи (Нова українська школа)
- 2) 8-9 класи

Відповідно до частини 2. ст.11 Розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожний з них визначає:

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.
2. Загальний обсяг навчального навантаження його розподіл між освітніми галузями.
3. Навчальний план і модельні навчальні та навчальні програми.
4. Форми організації освітнього процесу
5. Опис інструментарію оцінювання
6. Очікувані результати навчання учнів.

РОЗДІЛ I ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей і розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Метою початкової освіти осіб з ООП є особистісне ставлення до учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання в основній ланці закладів загальної середньої освіти.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма для 1-2, 3-4 класів визначає вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Нормативно-правове забезпечення

Освітня програма закладу освіти для початкової освіти розроблена:

-для 1-2 класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272;

-для 3-4 класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273 (розроблена під керівництвом Савченко О. Я.).

У процесі реалізації освітньої програми передбачено використання внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації

1. *Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою*

У відповідності до п.4.ст.12. Розділу I Закону України «Про освіту» початкова освіта здобувається, як правило, з шести років.

Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, розпочинають здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться 5 років і 10 місяців. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

2. *Загальний обсяг навчального навантаження, його розподіл між освітніми галузями*

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4 класів складає 3500 годин/навчальний рік:

- для 1-го класу - 805 годин/навчальний рік,
- для 2-го класу – 875 годин/навчальний рік,
- для 3-го класу – 910 годин/навчальний рік,
- для 4-го класу – 910 годин/навчальний рік.

Освітні галузі

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна - включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійську);

- математична - спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;

- природнича - має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;

- технологічна - формування компетентностей у галузі техніки й технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій; інформативна - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем із використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;

- соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;

- громадянська та історична - формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;

- мистецька - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;

- фізкультурна - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

У межах мовно-літературної галузі відповідно до Типової навчальної програми з української мови для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти у 1 класі вивчатиметься предмет «Українська мова (навчання грамоти)», у 2-4 класах – окремі предмети «Українська мова» та «Літературне читання». Відповідно до Типової навчальної програми у межах галузей «Природнича», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська й історична» у 1- 4 класах вивчатиметься інтегрований курс «Я досліджую світ»; зміст мистецької освітньої галузі у 1-4 класах буде реалізовуватися через окремі предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво»

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог чинного законодавства з урахуванням Санітарного регламенту, години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392.

Із метою виконання Державного стандарту початкової освіти, подолання навчальних втрат, щотижнево запроваджено консультування учнів (за окремим розкладом) із предметів таких освітніх галузей: мовно-літературна, іншомовна, математична та природнича, що здійснюється на безоплатній основі.

Реалізація корекційно-розвивальних завдань у процесі навчання осіб з ООП полягає в особистісному розвитку школярів, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації учнів до навчання; розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні розумовому, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися.

3. Навчальний план та навчальні програми

*Додаток 1
до розділу I освітньої програми*

Навчальний план, 1-4 класи

(розроблений на основі типового навчального плану типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (1-2 класи, затверджена наказом

Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 та 3-4 класи, затверджена наказом Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1	2	3	4	Разом
Мовно- літературна	Українська мова	7	7	7	7	28
	Іноземна мова	2	3	3	3	11
Математична		4	4	5	5	18
Я досліджую світ (природнича, соціальна, громадянська, історична, здоров'язбережувальна)		3	3	3	3	12
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	1	4
	Інформатика	-	1	1	1	3
Фізкультурна		3	3	3	3	12
Усього		19+3	21+3	22+3	22+3	84+12
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22	23	23	88
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій мовно-літературна іншомовна математична природнича галузі		1	1	1	1	4

Усього	23	25	26	26	100
--------	----	----	----	----	-----

Навчальні екскурсії проводяться для учнів 3-4 класів протягом 4 днів тривалістю не більше 3 академічних годин на день (по 12 годин на рік).

До загального обсягу навчального навантаження учнів із ООП, ураховуючи особливості психофізичного розвитку, рівнів освітніх труднощів та рівнів підтримки визначено навчальним планом освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня включено корекційний складник.

Варіативна складова навчального плану учнів з ООП включає години корекційно-розвиткової роботи, що спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: «Корекція розвитку», «Розвиток мовлення», «Соціально-побутове орієнтування».

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (додаток 2).

*Додаток 2
до розділу I освітньої програми*

Навчальний план, 1-4 класи, інклюзивна форма навчання

(розроблений на основі типового навчального плану типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (1-2 класи, затверджена наказом

Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 та 3-4 класи,

затверджена наказом Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1	2	3	4	Разом
Мовно-літературна	Українська мова	7	7	7	7	28
	Іноземна мова	2	3	3	3	11
Математична		4	4	5	5	18
Я досліджую світ (природнича, соціальна, громадянська, історична, здоров'язбережувальна)		3	3	3	3	12
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	1	4
	Інформатика	-	1	1	1	3
Фізкультурна		3	3	3	3	12
Усього		19+3	21+3	22+3	22+3	84+12
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22	23	23	88
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій: мовно-літературна, іншомовна, математична природнича галузі		1		1	1	4
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2			2	3
	Корекція розвитку	2		1+1	1	5
	Розвиток мовлення	2		1	2	6
	Лікувальна фізкультура	1				
Усього		22+1+7		25+1+3	25+1+5	96+4+15

Перелік навчальних програм

I ступінь, 1-4 класи

(накази МОН №№ 1272, 1273 від 08.10.19 р. «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів ЗЗСО» та «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів ЗЗСО»)

№	Клас	Назва програми (тип курсу, назва, класи)	Автор	Коли і ким надано	Кільк. годин за програмою
1	1	Навчання грамоти Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	245
2	1	Англійська мова Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	70
3	1	Математика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	140
4	1	Я досліджую світ Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	105
5	1	Дизайн і технології Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
6	1	Музичне мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
7	1	Образотворче мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
8	1	Фізична культура Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	105
9	2	Українська мова Читання Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	245
10	2	Англійська мова Типова освітня програма для	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р.	105

		закладів загальної середньої освіти 1-2 класи		№1272	
11	2	Математика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	140
12	2	Я досліджую світ Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	105
13	2	Дизайн і технології Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
14	2	Інформатика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
15	2	Музичне мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
16	2	Образотворче мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	35
17	2	Фізична культура Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1-2 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1272	105
18	3	Українська мова Літературне читання Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	245
19	3	Англійська мова Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
20	3	Математика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	175
21	3	Я досліджую світ Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
22	3	Дизайн і технології Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35

23	3	Інформатика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
24	3	Музичне мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
25	3	Образотворче мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
26	3	Фізична культура Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
27	4	Українська мова Літературне читання Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	245
28	4	Англійська мова Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
29	4	Математика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	175
30	4	Я досліджую світ Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105
31	4	Дизайн і технології Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
32	4	Інформатика Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
33	4	Образотворче мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
34	4	Музичне мистецтво Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	35
35	4	Фізична культура Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти	О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 р. №1273	105

		3-4 класи			
44	1-4	«Розвиток мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення дітей з помірною розумовою відсталістю в процесі ознайомлення з природою» для підготовчих, 1-4 класів.	Хайдарова О.С., Блеч Г. О.		

4. *Форми організації освітнього процесу*

Основними формами організації освітнього процесу у школі I ступеня є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час, уроки на природі.

Важливе місце в освітньому процесі належить інтегрованим урокам, які проводяться з метою розкриття загальних закономірностей у різних навчальних предметах. Інтегрований підхід передбачає вибір такої форми проведення уроку, яка забезпечує розвиток різних сфер особистості здобувачів освіти.

Інтегроване навчання дозволяє: об'єднати споріднені матеріали кількох предметів навколо однієї теми, опанувати значний за обсягом навчальний матеріал за період уроку, досягти цілісності знань; сприяє формуванню здібностей учнів; виховує креативну особистість, готову до творчого пошуку.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

5. *Опис інструментарію оцінювання*

Контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється на підставі Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів Нової української школи, складених на основі наказів МОН України від 20.08.2018 № 924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі», від 27.08.2019 № 1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу», від 16.09.2020 №1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів третіх і четвертих класів Нової української школи», від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти», листа МОН України від 30.03.2021 № 1/9-174 щодо оцінювання навчання учнів 3-4 класів НУШ.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2-х класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4-х класах – формувальному та підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на

кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Завершальне (підсумкове) оцінювання за рік здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень здобувача. Надзвичайно важливою складовою формувального оцінювання є форма повідомлення про нього учневі/ учениці та батькам (Свідectво досягнень).

Результати оцінювання навчальних досягнень учнів визначено як конфіденційну інформацію, доступну лише для дитини та її батьків (або осіб, які їх замінюють). Оцінювання в початковій школі ґрунтується на врахуванні рівня досягнень учня/учениці, а не ступеня його невдач.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в процесі навчання. Оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП у 1-4 класах здійснюється згідно Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку, 2020, авт.: Чеботарьова О.В., Трикоз С.В., Блеч Г.О., Гладченко І.В., Бобренко І.В., Королько Н. І., Дмитрієва І.В., Остапенко Л.І., Тарновська Л.І., Гломозда І.В., Чухліб О.А., Стрілець Л.В. Навчальні досягнення учнів у 1-4 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, за рішенням педагогічної ради школи - формувальному та підсумковому (бальному оцінюванню).

6. Очікувані результати навчання учнів.

Освітня програма спрямована на реалізацію мети та завдань освітніх галузей, визначених у Державному стандарті початкової загальної освіти, що забезпечує формування у молодших школярів таких ключових компетентностей:

1. Вільне володіння державною мовою. У процесі навчання на першому освітньому рівні ця компетентність виявляється передусім через уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко й аргументовано пояснювати факти, а також через любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовияву, готовність уживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами. Формування цієї компетентності передбачає, що здобувачі активно використовують рідну мову в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади. Здобувачі зможуть належно розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, розуміти культурний контекст, матимуть навички міжкультурного спілкування;

3. Математична компетентність. Здобувачі виявляють прості математичні залежності в навколишньому світі, моделюють процеси й ситуації, застосовуючи математичні відношення та вимірювання, усвідомлюють роль математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій.

Основа формування цієї компетентності в початковій школі становлять допитливість, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи разом з іншими спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ за допомогою спостереження та дослідження;

5. Екологічна компетентність. Здобувачі початкової освіти усвідомлюють основи екологічного природокористування, дотримуються правил природоохоронної поведінки, ощадно використовують природні ресурси, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

6. Інформаційно-комунікаційна компетентність. Здобувачі початкової освіти опановують основи цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатні безпечно та етично використовувати засоби інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

7. Навчання впродовж життя. Здобувачі початкової освіти опановують уміння і навички, необхідні для подальшої навчальної діяльності, організовують власне навчальне довкілля, вчаться здобувати нову інформацію й застосовувати її для оцінювання навчальних потреб, окреслюють власні навчальні цілі та способи їх досягнення, навчаються працювати самостійно і в групі;

8. Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей. Здобувачі початкової освіти співпрацюють з іншими здобувачами для досягнення спільної мети, активні в житті класу і школи, поважають права інших, уміють діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних із різними виявами дискримінації, цінують культурне розмаїття різних народів й ідентифікують себе як громадяни України, дбають про власне здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримуються здорового способу життя;

9. Культурна компетентність. У початковій школі ця компетентність формується завдяки залученню здобувачів до різних видів мистецької творчості (образотворче та музичне мистецтво, хореографія, театр тощо), через розкриття і розвиток їхніх природних здібностей, творче вираження свого «Я»;

10. Підприємливість та фінансова грамотність. У початковій школі розвиток цієї групи компетентностей виявляється через ініціативність здобувачів, їхню готовність брати відповідальності за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці. Учні готові втілювати в життя ініційовані ними ідеї, приймати власні рішення;

11. Інноваційність. Здобувачі початкової освіти виявляють відкритість до нових ідей, ініціюють зміни у близькому для них середовищі (клас, школа, громада тощо). Формування знань, умінь, ставлень, що є сутністю компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Наскрізні лінії та вміння здобувачів освіти

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати

отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим
Громадянська відповідальність	Сприяє вихованню порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
---	--

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне залучення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична її спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Учні з ООП упродовж навчання в школі навчаються способам самоконтролю, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

РОЗДІЛ II БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Нормативно-правове забезпечення

Освітня програма базової середньої освіти гімназії розроблена:

- для 5-6, 7 класів відповідно до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року № 235;
- для 8-9 класів за типовим навчальним планом Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405.

Інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі освіти організовано відповідно Постанови Кабінету Міністрів № 957 від 15 вересня 2021 року «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» та включає надання дітям з особливими освітніми потребами відповідних умов: доступність території, будівель і приміщень, забезпечення універсального дизайну, використання адекватних форм і методів освітньої роботи, адаптацію, модифікацію навчальних програм та матеріалів, забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, облаштування та обладнання ресурсної кімнати та медіатеки, забезпечення доступу учнів до Інтернету, психолого-педагогічний супровід, співпраця з батьками, проведення корекційно-розвиткових занять.

Інклюзивне навчання учнів з ООП, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Реалізація корекційно-розвиткових завдань у процесі навчання учнів з ООП полягає

в особистісному розвитку школярів, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації до навчання; розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні розумовому, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Учні, які здобули початкову освіту на 1 вересня 2024/2025 навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти (5-6 класи) можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня / учениці).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Процедура здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій.

Результати навчання здобувачів освіти на II рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися у формах, визначених законодавством.

Заклад освіти створює умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на всіх рівнях з урахуванням їх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження в освітній програмі відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному для цього типу освітнього закладу в Державному стандарті базової середньої освіти (Додаток 23) та Типовій освітній програмі для 5-9 класів у частині 5-6, 7 класів (Додаток 1).

Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі встановлено в межах указанного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону. Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету, складає 1085 годин на рік (31 годину на тиждень) у 5 класі, 1190 годин на рік (34 години на тиждень) у 6 класі, 1225 годин на рік (35 годин на тиждень) у 7 класі й розподілена між освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами відповідно до Методичних рекомендацій.

До навчального плану за вибором закладу освіти у рамках соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі додано інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (по 1 годині на тиждень у 5 та 6 класах; 1,5 години на тиждень – у 7 класі) та курс морального спрямуванн «Етика», на який відведено по 0,5 години на тиждень у 5-6 класах.

Із метою виконання Державного стандарту базової середньої освіти, подолання навчальних втрат, щотижнево запроваджено консультування учнів (за окремим розкладом) із предметів таких освітніх галузей: мовно-літературна, математична, що здійснюється на безоплатній основі.

Загальний обсяг річного навчального навантаження у 5-6, 7 класах згідно з типовим планом наведено в таблиці (додаток 1)

Загальний обсяг навчального навантаження

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас	6 клас	7 клас
		Рекомендоване	Рекомендоване	Рекомендоване
Мовно-літературна	На тиждень	11	11	10
	На рік	385	385	350
Математична	На тиждень	5	5	5
	На рік	175	175	175
Природнича	На тиждень	2	4	7,5
	На рік	70	140	262,5
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5	52
Громадянська та історична	На тиждень	1	2	2
	На рік	35	70	70
Технологічна	На тиждень	2	2	1
	На рік	70	70	35
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5	2
	На рік	52,5	52,5	70
Мистецька	На тиждень	2	2	2
	На рік	70	70	70
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3
	На рік	105	105	105
Усього	На тиждень	29	32	34
	На рік	1015	1120	1190
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	На тиждень	7,5	9,5	6,5
	На рік	262,5	332,5	227,5
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34	35
	На рік	1085	1190	1225
Гранично допустиме навантаження учнів	На тиждень	28	31	32
	На рік	980	1085	1120

3. Навчальний план та модельні навчальні програми

Навчальний план 5-6, 7 класів гімназії розроблено на основі Типового навчального плану (Додаток 3 до Типової освітньої програми), у навчальному плані зазначено перелік навчальних предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначено закладом освіти за «рекомендованим» показником навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі закладом освіти не зменшена до мінімального показника та не збільшена до максимального показника.

Резерву навчальних годин немає, перерозподілу між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей немає.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу загальної середньої освіти не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, яка фінансується з бюджету, визначена базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Розподіл годин між освітніми галузями в навчальному плані увідповіднено із загальним обсягом навчального навантаження, визначеним в освітній програмі закладу на рівні адаптаційного циклу, циклу базового предметного навчання та року навчання.

Варіативна складова навчального плану учнів з ООП включає години корекційно-розвиткової роботи, яка спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: «Корекція розвитку», «Розвиток мовлення», «Соціально-побутове орієнтування».

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (додаток 2).

*Додаток 2
до розділу II освітньої
програми*

**Навчальний план
для 5-6, 7 класів Білопільської гімназії Білопільської міської ради
Сумського району Сумської області**

Освітня галузь	Перелік предметів та галузевих інтегрованих кірсів	Кількість годин на тиждень				
		5 клас	5 клас (учень з ООП)	6 клас	7 клас	7 клас (учень з ООП)
Мовнолітературна	Українська мова	4	4	4	3	
	Українська література	2	2	2	2	
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
	Іноземна мова	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Математична	Математика	5	5	5		
	Алгебра				3	
	Геометрія				2	
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2		
	Біологія				2,5	2,5
	Географія			2	2	
	Фізика				2	
	Хімія				1	
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1	1	
	Етика	0,5	0,5	0,5		
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1			
	Історія України. Всесвітня історія			2		
	Історія України				1	
	Всесвітня історія				1	
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5	2	

Технологічна	Технології	2	2	2	1	
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		26+3	26+3	29+3	30,5+3	30,5+3
Додаткові години проведення індивідуальних консультацій із освітніх галузей	мовно-літературна	1	1	1	0,5	
	математична	1	1	1	0,5	
	природнича				0,5	
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування					
	Корекція розвитку		1+1			
	Розвиток мовлення		1			
Загальна кількість годин, що фінансуються з бюджету		29	29	32	33,5	3
Гранично допустиме навантаження		28	28	31	32	
Усього (інваріативна складова+додатковий час+корекційні)		26+3+2	26+3+2+3	29+3+2	30,5+3+1,5	30,5+3

Навчальна практика та екскурсії для учнів 5-6 класів проводиться протягом 10 днів по 3 академічні години на день (по 30 годин на рік); для учнів 7 класу – протягом 10 днів по 4 академічні години на день (по 40 годин на рік).

Перелік модельних програм

Відповідно до навчального плану закладом освіти використовуються модельні навчальні програми з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України», перелік яких затверджено педагогічною радою (протокол №14, від 19.06.2023 та протокол № 12 від 14.06.2024). Педагогічний колектив використовує в освітньому процесі модельні навчальні програми із зазначенням у них кількості годин, необхідної на провадження послідовності досягнення результатів навчання учнів з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності учнів (додаток 3).

Вибір модельних програм було здійснено із урахуванням низки чинників, а саме: особливості та потреби учнів у досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення закладу освіти, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми також зважено раціональне використання навчального часу.

На основі модельних навчальних програм учителі складають навчальні програми та календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Навчальні програми, розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджено педагогічною радою закладу (протокол № 14 від 19.06.2023, протокол № 12 від 14.06.2024). Кількість годин відповідає «рекомендованому» навчальному часові, який визначає Типова освітня програма, затвердженою наказом МОН від 19.02.2021 р. № 235

«Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Установлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу освіти є неприпустимим.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають цій освітній програмі, розробленням та впровадженням проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

*Додаток 3
до розділу II освітньої
програми*

Перелік модельних навчальних програм

Таблиця 1. 5-6 класи (затверджено рішення педагогічної ради №14 від 19.06.2023)

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор
Мовно-літературна (українська мова)	«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.
Мовно-літературна (українська література)	«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.
Мовно-літературна (зарубіжна література)	«Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О. та інші
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	«Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В. Г., Шаленко О. П. та інші
Математична	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Природнича	«Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.
	«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Запотоцький С. П., Карпюк Г. І. та інші
Громадянська та історична освіта	«Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Власова Н.С. та інші
	«Історія України. Всесвітня історія. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	Піскарьова І.О., Бурлака О.В. та інші
Соціальна та здоров'язбережна	«Здоров'я, безпека та добробут». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. та інші

Етика і предмети морального спрямування	«Етика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ашортія Є.Д., Бакка Т.В. та інші
Технологічна	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В. та інші
Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І. та інші
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів	Масол Л. М., Просіна О. В.
	«Драматургія і театр. 5-6 клас» (міжгалузевий інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Старагіна І. П., Чужина І. Ю., Івасюк О. М.
Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоець Г. А. та інші

Таблиця 2. 7 клас (затверджено рішення педагогічної ради №12 від 14.06.2024)

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор(и)
Мовно-літературна (українська мова)	«Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.
Мовно-літературна (українська література)	«Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Яценко Т. О., Пахаренко В. І та інші.
Мовно-літературна (зарубіжна література)	«Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року)	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В. та інші
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	«Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В. Г., Шаленко О. та інші
Математична	«Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
	«Геометрія.. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Природнича	"Біологія. 7 - 9 класи" для закладів загальної середньої освіти	Балан П. Г. та інші
	«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Запотоцький С. П., Карпюк Г. І. та інші
	“Фізика. 7- класи” для Закладів загальної середньої освіти.	Максимович З. Ю., Білик М.М., Варениця Л.В. та інші
	“Хімія 7-9 класи” для закладів загальної середньої освіти	Григорович О.В.
Громадянська та історична освіта	“Історія України 7-9 класи” для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Желіба О.В. та інші
	“Всесвітня історія 7-9 класи” для закладів загальної середньої освіти	Щупак І Я., Посулько А.С., Бакка Т.В. та інші
Соціальна та здоров’язбережна	“Здоров’я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)” для закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. та інші
Технологічна	«Технології. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю., Горобець О. В. та інші
Інформатична	Модельна навчальна програма «Інформатика. 7–9 класи»	Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І. та інші

	для закладів загальної середньої освіти	
Мистецька	«Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)»	авт. Масол Л. М.
	для закладів загальної середньої освіти	
Фізична культура	“Фізична культура. 7-9 класи” для закладів загальної середньої освіти	Баженков Є.В., Коломоєць Г.А. та інші

4. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

У рамках академічної свободи педагогічною радою закладу освіти основними формами організації освітнього процесу визначено різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. На вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу вплинули види діяльності, визначені в тих модельних програмах, що обирає заклад освіти.

На вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу впливатимуть види діяльності, визначені в тих модельних програмах, які обирає заклад освіти.

5. Опис інструментарію оцінювання

У гімназії впроваджено поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечує наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період;

інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року;

надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності;

створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);

корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, використовуються інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у додатку 4.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічною радою закладу освіти ухвалено рішення про

оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента (протокол № 1 від 29.08.2023). Підсумкове оцінювання включає в себе семестрову та річну оцінки, що можуть підлягати коригуванню, відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496 та до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання зорієнтовано на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Ураховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів педагогічні працівники гімназії керуються такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (в тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти застосовує Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти, уміщену в Методичних рекомендаціях.

Заклад загальної середньої освіти здійснює підсумкове, оцінювання результатів навчання за рівневою, 12-бальною шкалою оцінювання. Результати річного оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у першому семестрі 5 класу підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється за рівневою шкалою, а його результати позначається словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)» (рішення педагогічної ради, протокол № 1 від 28.08.2023) та супроводжується вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня/учениці (а не на помилки або невдачі). При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі при виставленні річної оцінки здійснюється орієнтування на оцінку за II семестр.

Якщо рівень результатів навчання учня/учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

*Додаток 5
до розділу II освітньої
програми*

Перелік інструментів формуального оцінювання (відповідно до листа МОН від 06.08.2021 № 4.5/2303-21)

№	Назва	Опис інструмента
1	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо

2	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
3	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
4	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
5	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однихвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоdnішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
6	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
7	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
8	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
9	Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
10	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
11	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
12	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
13	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію_____і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію_____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо_____» (наприклад, помахати рукою)

14	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
15	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
16	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
17	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...

Види оцінювання навчальних досягнень учнів 6 класу: поточне, тематичне, семестрове, річне та державна підсумкова атестація (наказ МОН №371 від 05.05.2008 р. «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»).

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

Навчальні досягнення учнів з порушеннями інтелектуального розвитку четвертого ступеня оцінюються вербально. При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння елементарних знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учня. Характеристика особистісного розвитку учня відображає рівень самостійності, комунікативності, уміння працювати в групі, ставлення до навчальної праці, рівень прикладених зусиль, сформованість навчально-пізнавальних інтересів, ціннісних орієнтирів та загальнонавчальних умінь, тощо та здійснюється вербально під час поточного контролю.

8-9 класи

Нормативно-правове забезпечення

Освітня програма базової середньої освіти гімназії для 8-9 класів розроблена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 та оновлених навчальних програм для 6-9 класів (наказ МОН від 03.08.2022 № 698).

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Учні, які здобули початкову освіту на 1 вересня 2024-2025 навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Результати навчання здобувачів освіти на II рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в формах, визначених законодавством.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 8-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2467,5 годин/навчальний рік: для 8 класу – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік.

Загальнорічна кількість навчальних годин розподілена між освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами відповідно до нормативних документів.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Освітня галузь мови і літератури у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова (англійська)», «Зарубіжна література». У межах галузі «Суспільствознавство» – предмет «Всесвітня історія», «Історія України».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через предмет «Мистецтво».

Освітня галузь «Математика» реалізується через окремі предмети «Алгебра» та «Геометрія».

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через окремі предмети «Біологія», «Географія», «Фізика», «Хімія».

Реалізація освітньої галузі «Технології» відбувається через такі предмети: «Трудове навчання» та «Інформатика».

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріальнотехнічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Із метою виконання Державного стандарту базової середньої освіти, подолання навчальних втрат, щотижнево запроваджено консультування учнів (за окремим розкладом) із предметів таких освітніх галузей: мовно-літературна, математична, суспільствознавство та природознавство, що здійснюється на безоплатній основі.

Варіативна складова навчального плану учнів з ООП включає години корекційно-розвиткової роботи, що спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: «Корекція розвитку», «Розвиток мовлення», «Лікувальна фізкультура», «Соціально-побутове орієнтування».

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (додаток 5).

3. Навчальні плани та навчальні програми

Додаток 6
до розділу II освітньої
програми

Навчальний план базової середньої освіти

II ступінь (8-9 класи)

(розроблений на основі типового навчального плану, затвердженого наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 405, таблиця 1)

Освітні галузі	Предмети	Класи			
		8	8 (учні з ООП)	9	9 (учень з ООП)
Мови і літератури	Українська мова	2	2	2	2
	Українська література	2	2	2	2
	Англійська мова	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільство -знавство	Історія України	1,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	-	-	-	-
	Образотворче мистецтво	-	-	-	-
	Мистецтво	1	1	1	1
Математика	Математика	-	-	-	-
	Алгебра	2	2	2	2
	Геометрія	2	2	2	2
Природознавство	Біологія	2	2	2	2
	Географія	2	2	1,5	1,5
	Фізика	2	2	3	3
	Хімія	2	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1
	Інформатика	2	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3
Разом		28,5+3	28,5+3	30+3	30+3
Додатковий час на консультації освітніх галузей:					
мови і літератури		0,5	0,5	1	1
математика		0,5	0,5	1	1
суспільствознавство		0,5	0,5	0,5	0,5
природознавство		0,5	0,5	0,5	0,5
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування		1/1		
	Корекція розвитку		1/1		1+1
	Розвиток мовлення		1/2		1
	Лікувальна фізкультура		1		
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	33	33
Усього (інваріативна складова+додатковий час+корекційні)		32,5+2	32,5+2+4	33+3	33+3+3

Навчальна практика та екскурсії для учнів 8 класу проводиться протягом 10 днів по 4 академічні години на день (по 40 годин на рік).

Перелік навчальних програм

Додаток 7
до розділу II освітньої програми

*Перелік навчальних програм
(8-9 класи)*

№	Клас	Назва навчальної програми	Автор	Коли і ким надано	Годин
1	8 9	УКРАЇНСЬКА МОВА 5–9 класи Програма для загально-освітніх навчальних закладів	Г.Т.Шелехова, М.Я.Пентилюк, В.І.Новосьолова та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017 р. № 804	70 70
2	8 9	УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 5–9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Р.В.Мовчан, К.В.Таранік-Ткачук та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70
3	8 9	АНГЛІЙСЬКА МОВА Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи		Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70
4	8 9	ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи	О.М.Ніколенко, К.В.Таранік -Ткачук та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70
5	8 9	МИСТЕЦТВО 5– 9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Л.Масол, О.Коваленко та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35 35
6	8 9	ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ 5–9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	В.К.Сидоренко, Н.І.Боринець та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35 35
7	8 9	ІНФОРМАТИКА 5–9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	М. І. Жалдак, Ю.В. Горошко та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70
8	8 9	ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я 5 –9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Т.Є.Бойченко, Т.В.Воронцова та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35 35

9	8 9	НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи	Т.Ю.Круцевич, Л.А.Галенко та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	105 105
10	8 9	БІОЛОГІЯ 6-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів		Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70
11	8 9	ГЕОГРАФІЯ 6-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Я.Б.Олійник, Р.В.Гладковський та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 52
12	8 9	Історія України. Всесвітня історія 5-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Історія України)	О.І.Пометун, В.С.Власов та інші	Наказ МОНУ від 21.02.2019р. № 236	52 52
13	8 9	Історія України. Всесвітня історія 5-9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Всесвітня історія)	О.І.Пометун , В.С.Власов, та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	35 35
14	8 9	МАТЕМАТИКА 5–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Алгебра)	М.І.Бурда, Ю.І.Мальований та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70
15	8 9	МАТЕМАТИКА 5–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Геометрія)	М.І.Бурда, Ю.І.Мальований та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 70
16	8 9	ФІЗИКА 7–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	О.І.Ляшенко, В.Г.Бар'яхтар та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	70 105
17	8 9	ХІМІЯ 7–9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Л.П.Величко, О.А. Дубовик та інші	Наказ МОНУ від 07.06.2017р. № 804	68 68
18	9	Навчальна програма з основ правознавства	Т.Ремех, О.Муза, Р. Євтушенко та інші	Наказ МОіНУ від 07.06.2017р.	35

		для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів		№ 804	
--	--	--	--	-------	--

4. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу у школі II ступеня є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, уроки-семінари, конференції, квести, інтерактивні уроки (урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, екскурсії, практичні заняття, практичні роботи, лабораторні роботи, лабораторні дослідження, проектні роботи, уроки-подорож, уроки-гра тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

5. Опис інструментарію оцінювання

Види оцінювання навчальних досягнень учнів 8-9 класів: поточне, тематичне, семестрове, річне та державна підсумкова атестація (наказ МОН №371 від 05.05.2008 р. «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»).

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в процесі навчання. Оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП у 8 класі здійснюється згідно Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів класів з порушеннями інтелектуального розвитку, 2020, авт.: Чеботарьова О.В., Трикоз С.В., Блеч Г.О., Гладченко І.В., Бобренко І.В., Королько Н. І., Дмитрієва І.В., Остапенко Л.І., Тарновська Л.І., Гломозда І.В., Чухліб О.А., Стрілець Л.В. Навчальні досягнення учнів у Характеристика особистісного розвитку учня відображає рівень самостійності, комунікативності, уміння працювати в групі, ставлення до навчальної праці, рівень прикладених зусиль, сформованість навчально-пізнавальних інтересів, ціннісних орієнтирів та загальнонавчальних умінь, тощо та здійснюється вербально під час поточного контролю.

6. Очікувані результати навчання учнів

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті,

визначено завдання у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання; окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційнодіяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Учні з ООП упродовж навчання в школі навчаються способам самоконтролю, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.